

55^e Jaargang

Donderdag 7 mei 2020

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie *Ambtelijke praktijk*

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd *Sprekend verleden*

‘En dat Hij is van Cefas gezien’

1 Korinthe 15:5a

Dominus surrexit vere. Met die woorden begroetten de christenen in het oude Rome elkaar op Pasen: Het zijn de woorden waarmee de terugkerende Emmaïsgangers werden begroet door de discipelen. De Heere is waarlijk opgestaan. Hoe wisten ze dat? Wel, Hij is van Simon gezien, zo lezen we in Lukas 24. Cefas betekent in het Aramees hetzelfde als Petrus. Cefas is dus dezelfde persoon als de discipel Simon Petrus.

Hoe was het bekend geworden dat Simon Jezus heeft gezien? Heel eenvoudig: Simon heeft het verteld. Hij heeft een persoonlijke ontmoeting gehad met de opgestane Heere Jezus. Hij moest de diepgevalen discipel met bijzondere zorg omringen. Want Petrus was duidelijk geweest: hij kende Jezus niet, hij had geen band met Hem. Maar de Heere hield Petrus vast, met Zijn ogen. En wat Petrus toen in die ogen las? Liefde; gekrenkte liefde, maar toch: liefde. En Petrus is wel de diepte ingegaan, maar hij werd door Jezus vastgehouden. Niet aan zijden draadje, maar – zo zegt professor Wisse ergens – aan een staalkabel van eeuwige liefde.

En zo werd het zondagmorgen. En toen kwamen die vrouwen met de boodschap die grote beroering te weegbracht. *Zeg het Zijn discipelen en Petrus.* En met al die dingen heeft hij de eenzaamheid weer opgezocht. Om na te denken, te bidden, om alleen te zijn. En toen is het gebeurd waar onze tekst van spreekt.

En toen is gebeurd wat Petrus nodig had. Toen werd er weggenomen wat zijn geestelijke rust en vrede zo in de weg stond. De zonde en de schuld. Toen mocht hij ervaren dat Jezus het goed maakte. Petrus kon dat niet. Ja, hij had wel berouw. Bitter heeft hij geweend. Hij bracht de nachten door met klagen. En dat is groot als dat mag gebeuren. Als er droefheid over de zonde mag zijn. Maar daarmee is het nog niet opgelost. Want berouw over de zonde is nog niet hetzelfde als vergeving van de zonde. Petrus ontving geen rust toen hij Jezus in de ogen keek. En ook niet toen hij naar buiten ging en daar bitterlijk weende. Petrus kon het ook niet doen met die boodschap voor hem apart. De onrust in zijn hart bleef.

Totdat hij die persoonlijke ontmoeting met Jezus kreeg. Hoe is dat gegaan? Wat is daar besproken? De Schrift zwijgt erover. Althans in directe zin. Maar als we onszelf afvragen: hoe gaat dat, als een arme zondaar, die door schuldbesef getroffen en verslagen is, wordt opgezocht door de Zaligmaker? Dan kunnen we vanuit de Schrift ongeveer wel weten wat er tussen Jezus en Petrus is besproken. Daar is het gegaan over de zonde. Daar heeft Petrus met David zijn zonde beleden. *Ik heb gedaan wat kwaad was in uw oog.*

Maar toen heeft Petrus ook ervaren dat de Heere Jezus alles goed maakte. In die persoonlijke ontmoeting. *‘Komt dan, en laat ons tezamen rechten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.’* Toen heeft Jezus Petrus niet alleen getoond waarom Hij moest lijden en sterven, maar toen kreeg hij deel aan de gerechtigheid van de opgestane Christus (Zondag 17).

Dat hebben wij ook nodig. Met minder kan het niet toe. Berouw te hebben is groot. Droefheid over de zonde te hebben, ach was het er maar meer. Maar het is de vergeving nog niet. En dat wordt gevoeld. *Is God dan niet barmhartig? Ja, maar Hij is ook rechtvaardig, zo zegt zondag 4.*

Alleen het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonden. Om dat alleen over te houden in het gericht. En dat alleen als pleitgrond te gebruiken, door het geloof. En dan komt er in de oefeningen des geloofs rust mee, in de omhelzing van Christus, in Zijn beloften. Die zijn voor het geloof ja en amen.

Zullen we met bewustheid kunnen genieten van het geestelijke leven, dan moet er een grondslag, een fundament in ons leven gelegd worden. En we blijven een ongelukkig en onrustig mens totdat er enig bewustzijn is van ons aandeel in Christus. Dan beginnen we geestelijk pas te leven. *Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem (Johannes 3:36).*

Dat is het ware leven. Uit Christus, door Christus en tot Christus.

Zijn bloed en Zijn gerechtigheên, die zijn de losprijs en anders geen

Daarmee alleen kan ik voor God bestaan, wanneer hemel en aarde zullen vergaan.

Katwijk aan Zee, ds. M.A. Kempeneers

Corona en Jona

De hele wereld is in de greep van COVID-19, het coronavirus. Landen zijn op slot en grote delen van de economie zijn stilgelegd. Wereldwijd zijn honderdduizenden mensen besmet met het virus. Tienduizenden zijn er inmiddels al aan overleden. De verwachting is dat al deze getallen nog zullen stijgen. Wereldwijd wordt gesproken van uiteindelijk mogelijk 250 miljoen doden! Het duizelt ons en we voelen ons bang. En dan komen ook de zingevingsvragen naar boven. We voelen behoefte om iets van een verklaring te zoeken en de bedoeling hiervan in te zien. Sommige evolutiewetenschappers zien in het virus een 'schoonmaakactie van Moeder Natuur, die het menselijke kreupelhout aan het opruimen is.' Maar dat is wel erg fatalistisch gedacht. Daar zit geen boodschap en zeker geen troost in. Vanuit de Schrift worden er heel andere zingevingsvragen gesteld: Is het een oordeel van God? Of een teken van de eindtijd? Volgens sommigen is het een bijzonder oordeel. En dan worden er vooral vanuit het Oude Testament allerlei lijnen getrokken. Onder andere ook vanuit Jona. Is dat terecht?

Jona moet naar Ninevé. Met de opdracht: ... en predik tegen haar. En waarom moet hij tégen haar prediken? ... want hunlieder boosheid is opgeklimmen voor Mijn aangezicht. God heeft de zonde van Ninevé gezien. En Hij heeft lang geduld gehad. Maar nu is de grens bereikt. Nu komt het oordeel. Nog 40 dagen en dan zal Ninevé worden omgekeerd. De mensen van Ninevé zullen aan hun hemelse Rechter verantwoording moeten gaan afleggen. De tijd van de afrekening is aanstaande. De prediking van Jona is als een dreigende wolk, die het naderend onweer aankondigt. En tegelijk zit er ook een boodschap in. Want al klinkt de oproep tot bekering niet concreet, die zit er wel in verborgen: Gebruik die 40 dagen! Bekeert u in die 40 dagen!

Wat heeft dat ons te zeggen? Ten eerste dat de profetische boodschap altijd tégen de mens is. Jona moest dat in Ninevé preken. Misschien

zeg je: 'Ja maar dat waren heidenen. Die leefden zonder God, die kenden God niet eens. Maar wij zijn christenen! Moet de prediking dan ook tégen ons zijn?' Bedenk dan dat de roeping van Jona in het Oude Testament een uitzondering is. De meeste profeten preekten in Israël. En wat voor boodschap kregen die dan mee? Vrede, vrede en geen gevaar? Die boodschap klonk wel, maar dat was de boodschap van de valse profeten. Maar de door God gezonden profeten moesten altijd tégen het volk prediken. Tegen Góds volk. Want God gedooft de zonden niet. Niet die van Ninevé. Maar ook niet die van Jeruzalem. En ook niet die van Amsterdam.

De wereld wil een boodschap van vrede. Maar is de wereld daar wel rijp voor? Jona had die boodschap in Ninevé kunnen brengen. Dat hij dacht: 'Laat ik maar niet tégen die mensen gaan prediken, want dat zullen ze vast niet fijn vinden. Laat ik maar zeggen dat God liefde is.' Maar dan was er niets veranderd. En dan was na 40 dagen dat oordeel wel gekomen.

Is het coronavirus ook zo'n oordeel van God? En moeten we dat dus preken in de wereld? Dat het een straf van God is? Ik weet het niet. Ik zie allerlei verschillen. Bijvoorbeeld dat Jona het oordeel vooraf moest aankondigen. Dat geldt niet van het coronavirus. Niemand heeft dat zien aankomen en geprofeteerd. En daarom moeten we voorzichtig zijn met een is-gelijk-teken te zetten.

Is het dan een bijzonder teken van de eindtijd? Ook dat weet ik niet. Want er zijn altijd al virussen geweest. En die hebben door de eeuwen heen veel slachtoffers geëist. De Spaanse Griep in 1918 bijvoorbeeld kostte naar schatting 100 miljoen mensen het leven. Meer dan het totale dodental van de Eerste Wereldoorlog. Wie hoor je daar nog over?

Wat is het dan wel? Ik geloof dat het coronavirus een zucht is van de schepping die in barensoed is (Romeinen 8:22). In deze lijdende schepping zien we de geboorteweëën van het Koninkrijk van God. Zo klinken de eeuwen door al de voetstappen van de naderende Christus. Hoor jij Hem aankomen? En ben je daarop voorbereid?

Want dat is de overeenkomst met de boodschap van Jona. De prediking van toen én nu heeft altijd de Goddelijke bedoeling dat de mens – dat jij – tot bekering zou komen. De geschiedenis van Jona en Ninevé laat zien dat de Heere geen lust heeft in de dood van de goddeloze. Ook nu.

Jona 1:2

Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklimmen voor Mijn aangezicht.

Beheerst en belijnd ging Paulus zijn weg. We kunnen ervan overtuigd zijn dat Paulus bad tot de Heere om aanwijzingen te krijgen waar zijn werkplaats moest zijn. Paulus wist ook van 's Heeren roeping en zending, zonder bijvermelding waar hij moest werken onder Jood en heidenen. Waarom gaf de Heere de werkplaatsen vooraf niet door? De Heere werkt heen naar de afhankelijkheid van Hem. Naar het gebed: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal. Zo was de vraag om de leiding van de Heere. Paulus heeft zeker later zijn weg en zijn werkplaatsen overzien en beleden: U maakt waar wat U in mijn lastbrief hebt vastgelegd. Uitgezonderd zendelingen of evangelisten zijn predikanten gebonden aan een plaats, aan een gemeente. Zij zijn daaraan verbonden voor een tijd. Daarin mag men de leiding en de besturing van de Heere zien en opmerken. Wat een zegen is het dat er voor het beroepingswerk met de Heere gesproken mag worden. En niet te vergeten over de werkplaats en dan bijzonder over het hoofdwerk: het prediken op zondag. Het contact met de gemeente. Paulus had geen vaste gemeente. Hij werkte onderweg onder Joden en heidenen. Welk een woord beheerste, ja dreef Paulus. 'Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.' 1 Tim. 1:15. Zondaren zullen zalig worden. Ook in Rome. Rome was in Paulus' dagen een puur wereldse, afgodisch gezinde stad, geregeerd door een godenzoon. Nu wist Paulus dat er in Rome een gemeente van Jezus Christus was. Paulus had veel goeds gehoord van de gemeente. Wat hij

Een werkzame Paulus

hoorde via leden van de gemeente en werkers in de gemeente deed Paulus verlangen naar het contact in Rome. Maar wat lezen we in Hand. 28? Paulus kwam niet in de stad als vrij man. Hij kon niet gaan en staan waar hij wilde. Paulus was naar eigen zeggen een gebondene in een keten. In Rome gekomen worden de officiële zaken afgehandeld bij de autoriteiten. Maar laten we de leiding van de Heere opmerken. De brief van Festus en het verslag van Julius hebben ertoe geleid dat Paulus ging wonen in een eigen woning. Tevens was voor Paulus dag en nacht bewaking aanwezig in de persoon van een Romeinse soldaat. Andere gevangenen gingen in Rome de cel in. Toch was het voor Paulus heel wat. Het huis uit te gaan was uitgesloten. Paulus bleef zelfs met een keten verbonden aan een soldaat. Maar Paulus nodigde mensen uit om hem te bezoeken. Zijn woning was een woning met een open deur. Zelfs meer dan dat. De Heere zorgde voor dagelijks bezoek. Calvin schrijft: God wilde niet dat de schatten van Paulus' geloof binnen de enge muren van een kerker zouden besloten worden, maar dat zij openlijk zouden worden tentoongesteld opdat wijd en zijd anderen verrijkt zouden kunnen worden. Maar zoals altijd, het Woord van de Heere maakte scheiding. Gaat het over de gekruisigde Christus, dan gaan de wegen uiteen. Simeon heeft het al geprofeteerd: Zie, Deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël en tot een teken dat wedersproken zal worden (Lukas 2:34). Voor de één is het Woord een reuke des levens ten leven, voor de ander een reuke des doods ten dode. Petrus spreekt van de steen des aanstoets en de rots der ergernis. Maar onderstreept werd: U die gelooft is Hij dierbaar (kostbaar). Dit werkt aanbidding en verbinding. Zoals een zaaier uitziet naar vrucht, zo ging Paulus door, ook bij negatieve verhoudingen. Werkstaking was er niet. Maar werkvoortgang. Het was Lukas de schrijver opgevallen. Vandaar zijn triomfwoord, Hand. 28:30 en 31. Twee

jaar lang kan Paulus de straat niet op. Al die tijd had hij huisarrest. Hij kon buitenshuis niets doen. Dan maar binnenshuis. Een bont gezelschap komt. Ouderen, jongeren, Joden en Romeinen. Vandaag zouden we zeggen: kerkelijk en onkerkelijk. En Paulus preekte. Zijn huis werd een evangelisatiepost. Preken is het enigste wat hij deed. Prediken. Paulus deed het werk van een heraut. Hij was aangesteld. Hij had een benoeming gekregen om als heraut op te treden. Paulus was een behartiger geworden van het Koninkrijk der hemelen. Daarin was hij Johannes de Doper gelijk. Al mocht zijn boodschap rijker zijn. Rijker wat betreft zijn Koning en Zijn rijk. Het rijk is van Boven omdat de Koning van Boven is. De Koning is Gods Gezalfde. God de Vader heeft Zijn Zoon gezalfd tot Koning over Sion de berg Zijner heiligheid. Jezus Christus is een eeuwige Koning en Zijn rijk zal niet vergaan. Zijn Koninkrijk is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid, vrede, blijdschap door de Heilige Geest, Rom. 1:15-17. Gaat het over de burgers van dat rijk, zij kunnen Paulus nazeggen: ik ben een burger geboren. Wedergeboren tot de levende hoop door het geloof in Jezus Christus de Heere. De burgers behoren tot het eeuwige rijk. Welk een getuigenis deed Paulus al prekende horen van de Heere, de Kurios, Jezus Christus. Goed spreken van de Koning, ook vandaag, behoort tot de taak van de heraut. Prediken met alle vrijmoedigheid. De vrijmoedigheid in de tekst, Hand. 28:31, is een door God geschonken recht. Terecht las ik: De vrijmoedigheid is dat wat de gelovigen typeert als burgers van dat koninkrijk der hemelen. Het burgerrecht van het Koninkrijk Gods geeft een genaderecht en zo een voorrecht om met alle vrijmoedigheid te getuigen van de Koning en Zijn rijk. Zo verging het Paulus in Rome. En dat onverhinderd. Onverhinderd is een tijdloos woord. Paulus was gebonden maar kreeg een mond om het ongebonden Woord Gods door te geven. Wat zegt ons dat?

ds. M.C. Tanis

Het Hoge priesterlijk gebed-2

Macht gegeven

In Johannes 18:2 staat 'Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve.' Christus is ten hemel gevaren en zit nu aan de rechterhand van God. Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. "Hij is thans immers bekleed met de allerhoogste majesteit, zodat Hij in staat is om Zijn arm klein kuddeke, dat Hem in geloof aanhangt, maar dat in deze wereld zoveel verdrukking, schande en smaad lijdt, tot eer en heerlijkheid te brengen, dat is, tot het eeuwige leven." Omdat Christus alle macht heeft ontvangen is Hij in staat om al de Zijnen van zonde, dood, alle onheil en ellende te verlossen. Dat kan Gods kinderen moed en troost geven in de strijd met de vijanden. Wat er ook gebeurt in de wereld, Christus beschermt en bewaart Zijn klein kuddeke. Na diepe vernedering ontving Christus grote eer. Zo zullen Gods kinderen verdrukking in de wereld ondervinden, maar daarna zal eeuwige eer en heerlijkheid gegeven worden.

Christus is God

In Johannes 18:3 wordt omschreven wat het eeuwige leven is. 'En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt.' Het eeuwige leven is dus het kennen van God en van Jezus Christus. Luther wijst erop dat de kerkvaders zich op Johannes 18:3 hebben beroepen om de Godheid van Christus te benadrukken. Een mens kan het eeuwige leven niet geven, dat kan alleen God. In Joh. 18:2 staat duidelijk dat Christus dit eeuwige leven geeft. "En omdat alleen God dat geven kan, en niemand anders, moet daaruit noodzakelijkerwijs volgen dat Christus waarachtig en wezenlijk God is." Het kennen van God de Vader en van de Zoon staat op één lijn. Ook daaruit volgt dat Christus waarachtig God is, eenswezens met de Vader. Het woordje 'enige' betekent niet dat Christus niet God zou zijn. Christus wil samen met de Vader gekend worden als de God Die het eeuwige leven geeft. Luther geeft aan dat de Joden, Turken en andere ketters de ene ware God niet kennen omdat zij Jezus Christus niet kennen.

Kennen

Het eeuwige leven begint niet pas na het sterven, maar het begint in dit leven met het kennen van God de Vader en Christus. Petrus spreekt in 2 Petrus 3:18 over het opwassen in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus. Gods kinderen kennen Christus Die door de Vader in de wereld gezonden is. Luther benadrukt dat zij alleen een christen zijn die God de Vader en Jezus Christus kennen. "Wilt u het eeuwige leven hebben, dan is er voor u geen andere weg en geen ander middel dan dat u de Vader kent,

de alleen ware God, door Christus, Zijn Zoon, Die Hij in de wereld gezonden heeft. Wie u een andere weg wijst, misleidt en bedriegt u." Door vroom te leven wordt het eeuwige leven niet verkregen.

Gezonden

Christus is door de Vader gezonden naar deze aarde om Zijn verlossingswerk te volbrengen. Christus is mens geworden en is gekomen om te doen al wat de Vader Hem had opgedragen. Hij is gekomen om de toorn van God te dragen, om een vertoornd God te verzoenen, om de duivel en de dood te overwinnen. Geen engel of heilige kon dit werk volbrengen. Dat heeft alleen Gods eniggeboren Zoon kunnen doen. Wat Gods Zoon heeft gedaan is van eeuwige waarde. In het zenden van de Zoon toont God de Vader Zijn hart en genegenheden, Zijn ondoorgrondelijke liefde en barmhartigheid. "Al vallen zonde, dood, wereld en duivel mij aan om mij alle moed te benemen en mij tot vertwijfeling te brengen, ik weet dat ik door Christus een almachtige en genadige Vader heb, en dat beiden, Vader en Zoon, mij bijstaan en voor mij strijden, zodat ik vrolijk en getroost de duivel met al zijn helle machten kan trotseren, en met hem kan spotten en om hem kan lachen."

Christus kennen

Luther laat goede werken en een goed leven wel in hun waarde als zij vrucht van het geloof zijn. Maar hij schrijft heel duidelijk "Kennen, wat voor een werk zou dat moeten zijn? Het is geen vasten en geen waken, het is niet zichzelf kastijden of iets anders doen wat het lichaam ondergaan kan of presteren kan. Het ligt geheel en al verborgen in de diepste grond van het hart, in onze innerlijkheid. Dus kennen is niet een prestatie van onszelf, het heeft geheel en al betrekking op hetgeen door Christus gedaan is, het gaat aan al onze goede werken vooraf. Pas na het kennen komen die goede werken, zij vloeien eruit voort. Een werk is iets wat door ons gedaan wordt, maar de kennis ziet op hetgeen wij ontvangen en mogen aannemen. Zo wordt dan door dit woord 'kennen' als door een bliksemstraal getroffen alle leer die rust op mensenwerk, of op geestelijke orden en culten, als zouden wij daardoor ons van de zonde kunnen bevrijden, God met ons kunnen verzoenen en genade kunnen verwerven."

Ds. A. van Heteren

DE TOEKOMST

Steeds meer dringen de gevolgen van deze crisis tot ons door. Zeker ook als we ons voorzichtig en weifelend de toekomst voor ogen stellen. Hoe zal die toekomst er uit gaan zien?

Het is wel duidelijk dat de lockdown geen maanden duren kan. Er zal vroeg of laat toch weer een verruiming van de vrijheid en de leefruimte ontstaan. Maar dan wel met blijvende voorzichtigheid. Men spreekt al van de 1 ½ meter maatschappij. Er zal dan een blijvende dreiging zijn, met ook blijvende beperkende maatregelen. Bijvoorbeeld: niet meer dan een klein aantal personen in winkels en supers, halflege treinen, geen massale bijeenkomsten. Ook in sociaal opzicht gaan deze gevolgen spelen. We zullen minder snel bij elkaar op bezoek gaan. De persoonlijke contacten zullen daardoor verflauwen. In ziekenhuizen en verpleeghuizen zullen de gevolgen duidelijker merkbaar kunnen worden. Dat zijn immers de plaatsen waar besmettingen versneld kunnen optreden en waar voorzichtigheid dringender geboden is. Ik denk dat de digitale mogelijkheden wel meer nog benut zullen worden, maar of daardoor aangenamere communicatie zal ontstaan, is nog maar zeer de vraag. Jongelui doen al veel met mobiele omgang en voor hen zal er misschien nog het minste veranderen. Het zakenleven zal zware butsen en deuken oplopen. Ontsmetting zal hoge kosten op de werkvloer met zich meebrengen. Dat zal voor veel bedrijven lang niet altijd haalbaar zijn. Voor ons gevoel zal het leven terugzakken naar het niveau van een eeuw geleden. De luxe verworvenheden van onze welvaart moeten we voor een deel inleveren. Je durft je nauwelijks in te denken waar dit op gaat uitlopen. Men vreest voor een wereldwijde hongersnood. In het ergste geval kunnen er oorlogen en zelfs wereldoorlogen door ontstaan. Het kan zonder twijfel gezegd worden, dat het nooit meer wordt zoals het was.

En hoe zal het dan met de kerk gaan?

Het zou kunnen dat we dan zo dankbaar zullen zijn dat de dreiging weer wat verminderd is, dat we des te meer de kerkdiensten zullen bezoeken. Maar die mogelijkheid ligt niet direct voor de hand, omdat dit soort dankbaarheid snel voorbijgaat. De kerken zullen alleen maar weer vol worden, als we hier geestelijke lessen uit trekken. Het gaat dan om bekering en geestelijke verandering, een geestelijke mentaliteitsverandering. Maar dat kunnen we pas concretiseren, als we helder zien waar het fout is gegaan. We moeten vaststellen dat we langzaam met de wereld zijn meegegaan. Door de media is de wereld in versneld tempo de kerk binnengedragen. Namen uit de vermaaksindustrie zijn in de kerk ook niet onbekend meer. Boeken, films en muziek uit de wereldse linies hebben een plaats gekregen in onze gezinnen. Zulke dingen kunnen uitstekend samengaan met de traditionele kerkgang. Zodoende ontstaat dan de tweërlei moraal, de tweeslachtige lifestyle, waarin God op afstand wordt gehouden. Waar de tijdgeest binnenkomt, wijkt het besef van de eeuwigheid. Hierbij heb ik de krant niet nodig; mijn eigen hart vertelt me

zulke ontwikkelingen ook wel. Of toch niet? Zou ik en u, zouden we het echt inzien? Dat is zeer de vraag. De ontwikkelingen gingen langzaam, het schaap liep al grazend van de Herder weg; het merkte het lange tijd niet, totdat het ineens bijna te laat was. Ik noem maar een concreet voorbeeld. De prediking kan ons dienen als ijkpunt. De jaren die gingen hebben heel veel kritiek op kerk en kansel gebracht. We dachten echt dat de jeugd geen preek meer kon begrijpen. Dat werd echter meestal door oudere mensen gezegd. Toch brachten veel preken wel een Bijbelse waarheid naar voren. Maar het was te lang of te moeilijk, te afstandelijk of te veel of te weinig van deze tijd. Natuurlijk kunnen dat gezonde argumenten zijn, maar denkkelijk gaven deze alleen aan dat we de preek inhoudelijk maar moeilijk meer een plaats konden geven in ons leven. De gemeente heeft door parallellen met het seculiere denken verder ook een soort persoonlijke autonomie opgebouwd. We worden uitgenodigd mee te denken en we doen het maar al te graag! Nu zouden we misschien voorzichtig hier en daar kunnen horen, dat we die prediking toch meer missen dan ons lief is. Of lag er toch wel een kern van waarheid in de kritiek? Is het gehalte van de doorsnee preek ook beïnvloed door de tijd? Het komt mogelijk omdat de preken te soft zijn, ze kunnen te aarzelend zijn. Ooit had ik op een belijdeniscatechisatie verschillende meisjes die met een broek aan naar de les kwamen. Ik vroeg me af hoe ik dat zou kunnen keren. Hoe moest ik het aankaarten? Ik deed het, heel voorzichtig en gematigd van toon, en juist toen ging het mis. Hoogste verontwaardiging. Ik dacht later: Had ik het gewoon duidelijk gezegd, klip en klaar, dan was het misschien beter gevallen dan nu. Zo kan het ook met de preken gaan. Om de een of andere reden vind ik de Hollandse preekstijl te voorzichtig; de messen zijn te bot. We komen de mensen te veel tegemoet. Ook in een bevindelijke preek kunnen we nog proberen Gods volk te ontzien. Bij de Puriteinen, maar ook nu nog in sommige Duitse preken komen de dingen meer zwart-wit en radicaler naar voren. Daarover blijf ik als voorganger steeds maar weer nadenken. Deze aarzelende houding kan ook voortkomen uit een innerlijke weifelende stijl. Weten wij het zelf wel precies? Nemen we de Bijbel ook wel, zoals deze het zelf zegt? Speelt de hermeneutiek ook in een rechtse sfeer niet te duidelijk door? Hier is dan wel op allerlei terreinen reformatie nodig, echte Reformatie. Elk jaar houden we zulke bijeenkomsten, maar we reformeren niet! Het komt hierop neer: we leven te ver bij de Herder vandaag. Waarover spreken wij? Waar liggen onze genoegens? Zulke vragen raken de wortels van geloof en bekering. En de Heere wacht er (nog) op!

Ds. P. Roos

Kenmerkenprediking (3)

Vorige keer besloot ik mijn bijdrage met enkele verwijzingen naar plaatsen in het Oude Testament. Namelijk om aan te geven dat we daar niet tevergeefs zoeken als we iets willen weten over de kenmerken van hen die de Heere vrezen. Ook in het Nieuwe Testament komen we dergelijke gegevens tegen. In overvloed zelfs. De evangeliën en de brieven zijn er vol van. Ik geef er in dit artikel enkele voorbeelden van.

Laat ik beginnen met de prediking van de Heere Jezus Zelf. Hij was gekomen als de grote Profeet en Leeraar die ons de verborgen raad en wil van God aangaande onze verlossing volkomen heeft geopenbaard. *“Niemand heeft ooit God gezien!”*, schrijft Johannes aan het begin van Zijn evangelie. *“De eniggeboren Zoon die in de schoot van de Vader is, die heeft Hem ons verklaard.”* Hij kende als geen ander wat er is in het hart van Zijn Vader. In Zijn prediking heeft de Heere Jezus dat geheimenis in deze wereld bekend gemaakt. *“Het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen!”*, zo klinkt het uit Zijn mond. Als Hij dat gaat uitleggen, dan doet Hij dat in Zijn bergrede, die begint met de zaligsprekingen: *“Zalig zijn de armen van geest. Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid”*, etc. *“Die zaligsprekingen kunnen worden beschouwd als het klassieke voorbeeld van Jezus’ prediking van het Koninkrijk der hemelen”* [dr. Herman Ridderbos]. Zijn die zaligsprekingen iets anders dan één indrukwekkende opsomming vol kenmerkende trekken van de ware christen? Wie worden zalig gesproken door de Heere Jezus? Welke merktekenen vertonen ze? Wel, lees het maar na in Mattheüs 5 en Lukas 7. In diezelfde bergrede wijst de Heere Jezus op de noodzaak van het vruchten dragen. Hij vergelijkt de mens met een boom. Twee soorten bomen tekent Hij. Een goede boom brengt goede vruchten voort. Een kwade boom brengt kwade vruchten voort. Hij voegt er veelbetekend aan toe, tot twee keer toe zelfs: *“Aan hun vruchten zult gij hen kennen”* [Matth. 7: 16, 20]. Let eens op dat laatste woordje: *kennen*. Dat wijst rechtstreeks op de kenmerken. Het bezitten van de goede kenmerken zijn van levensbelang. In het laatste oordeel zal de heilige God ieder mens beoordelen naar de kenmerken die hij vertoont, de vruchten die hij draagt: *“Een ieder boom die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen...”* Aangrijpend.

Na deze sterke uitspraken van de Heere Jezus durf ik het wel aan om de prediking van de Zaligmaker te typeren als bij uitstek kenmerkenprediking. Hij sprak vooral in gelijkenissen. Welnu, in vrijwel alle gelijkenissen spreekt Hij met twee woorden. Waarbij Hij doelt op het onderscheid tussen schijn en zijn, tussen

waar en echt. De voorbeelden zijn talloos. *De wijze en de dwaze bouwster. De zaaier met de vierderlei uitkomst van zijn zaad. Het onkruid tussen de tarwe. De koninklijke bruiloft. De trouwe en de ontrouwe dienstknecht. De wijze en de dwaze maagden. Lazarus en de rijke man.* Denk ook eens aan de voorbeelden die Hij in Zijn prediking gebruikt: *schapen en bokken, vruchtbare en onvruchtbare ranken, koren en kaf*, etc. Ook hier moet gewezen worden op het grote gewicht dat de Heiland aan dit alles toekent. Wie spreekt er zo dikwijls over het eeuwige oordeel als Hij?! Over de worm die niet sterft en over het vuur dat niet wordt uitgeblust. Ook waar de Heere Jezus in Zijn prediking geen gebruik van tegenstellingen maakt, noemt hij regelmatig kenmerken van hen die de Zijnen zijn. Als voorbeeld wijs ik op Johannes 14. *“Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden.”* [14:15]. *“Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn Woord bewaren.”* [14:23]. En wat te denken van wat we in Johannes 10 lezen: *“Mijn schapen horen Mijn stem, en zij volgen Mij.”* [10:27].

Welnu, in dat spoor gingen ook de apostelen met hun prediking. De evangelist Johannes is ook de Johannes van de drie zendbrieven. Juist hij geeft in deze brieven meerdere kenmerken van Gods kinderen aan. Daarbij schroomt ook hij niet om door middel van deze merktekenen het onderscheid aan te geven. *“Hierin zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel openbaar. Een ieder die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijn broeder niet liefheeft.”* [1 Joh. 3:10]. Hij vervolgt in vers 14: *“Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben. Die zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood.”* Aan het begin van hoofdstuk 5: *“Een iegelijk die gelooft, dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren. En een iegelijk die liefheeft degene die geboren heeft (dat is: die geboren deed worden, namelijk God), die heeft ook lief degene die uit Hem geboren is.”*

Ik zal er nu maar van afzien om ook uit de brieven van Paulus een dergelijke opsomming te geven. Laat het duidelijk zijn: het aandragen van de kenmerken van Gods kinderen – en daartegenover van hen die de Heere niet kennen – vinden we door heel de Heilige Schrift heen. In Oude en Nieuwe Testament, in de evangeliën en in de brieven. Met welke bedoeling? Dit vooral: om te onderscheiden van wat uit God is en wat uit God niet is. Bij wie? Bij mijzelf! *“Onderzoekt uzelf, of gij in het geloof zijt. Beproeft uzelf!”* [2 Kor. 13:5].

Ds. J.M.J. Kieviet

Cyprianus – pastor in tijden van grote sterfte (6, slot)

Kritische vragen

De vorige keer kondigde ik al aan dat we ter afsluiting nog twee kritische vragen zouden stellen bij het kleine boekje van Cyprianus *Over de sterfelijkheid*. Allereerst de vraag of de oproep van Cyprianus aan zijn lezers om niet te treuren wanneer geloofsgenoten van hun zijde worden weggenomen, wel helemaal terecht is.

Die vraag laat zich inderdaad wel stellen. De Bijbel laat namelijk duidelijk zien, dat ook wanneer Gods kinderen sterven, er rouw en verdriet is bij degenen die achterblijven. Het is goed om daar even de vinger bij te leggen. Nogal eens zie je in onze tijd de gewoonte om, wanneer iemand overlijdt, te spreken over een dankdienst voor het leven. We komen dat echter in de Bijbel niet tegen. De Bijbel is er heel duidelijk over, dat er plaats mag zijn voor rouw en voor verdriet, wanneer iemand sterft. Ook wanneer iemand door genade een goede ruil mocht doen, laat hij op aarde wel een lege plaats achter.

Als de apostel Paulus in 1 Thesalonicensen 4: 13 schrijft: *‘Doch, broeders, ik wil niet dat gij onwetende zijt van degenen die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt gelijk als de anderen, die geen hoop hebben’*, wil hij daarmee dan ook niet alle droefheid over degenen die ons ontvalen zijn, verbieden. De Heere Jezus heeft Zelf ook geweend over Lazarus (Johannes 11: 35), de eerste christengemeente over Stefanus (Handelingen 8: 2) en Paulus over Epafroditus, toen die zeer ernstig ziek was (Filippenzen 2: 27). Wel wil de apostel ermee duidelijk maken, dat er geen onmatige en heidense droefheid mag zijn, waarbij men zou treuren zonder hoop.

Gevlucht

De tweede vraag: Is wat Cyprianus schrijft, niet al te gemakkelijk ge-

zegd, als we letten op het feit dat hij zelf in tijden van vervolging wegluchtte uit Carthago en buiten de stad onderdook? Dat laatste is een gevoelig punt geweest in Cyprianus' leven. Steeds weer hebben critici hem voorgehouden dat hij niet mocht wegluchten tijdens de vervolging. Cyprianus heeft op zijn beurt uitgelegd waarom hij vluchtte. Het was onder meer om de aandacht van de overheid niet te veel op de gemeente van Carthago te richten; de vervolging richtte zich namelijk aanvankelijk sterk op de bisschoppen. En ook wilde Cyprianus in leven blijven om de gemeente te kunnen dienen; zij had – zo schrijft later één van zijn diakenen – haar stuurman zo hard nodig.

Maar laten we niet vergeten, dat binnen tien jaar na de eerste periode van vervolging een tweede periode aanbreekt. Tijdens die tweede periode wordt Cyprianus eerst, in 257, verbannen naar Curubis. Een jaar later wordt hij teruggeroepen en veroordeeld tot de doodstraf. De bisschop sterft dus uiteindelijk als martelaar.

Martelaar

De akte van de rechtszitting waarbij hij veroordeeld is, bleef voor ons bewaard. We komen eruit te weten hoe Cyprianus zijn rechters te woord stond. Ik citeer: *‘Ik ben christen en bisschop. Ik ken geen andere goden dan de ene, ware God, Die hemel en aarde, de zee en alles wat daarin is, heeft geschapen. Dat is de God die wij, christenen, dienen, tot Wie wij dag en nacht bidden voor onszelf, voor alle mensen en voor het welzijn van de keizers zelf’*.

De laatste zin is kenmerkend voor veel vroegchristelijke geschriften. Juist als de christenen ervan beschuldigd werden dat ze een bedreiging zouden vormen voor de maatschappij omdat ze niet wilden offeren voor de keizer, verdedigden zij zich door te zeggen dat ze

de keizer weliswaar niet vereerden, maar wel eerden door voor hem te bidden. Voorbede voor de overheid had dus ook een apologetische functie.

Laatste ogenblikken

Indrukwekkend is de beschrijving van Cyprianus' laatste ogenblikken: *‘Hij werd naar de akker achter het paleis van de gouverneur geleid, ontdeed zich daar van zijn mantel en spreidde die uit op de grond om erop te knielen. Toen trok hij zijn priestergewaad uit, overhandigde dat aan zijn diakenen en wachtte in linnen onderkleed de beul af. Toen deze verscheen gaf hij de zijnen opdracht hem vijftientig goudstukken te geven. Toen deed Cyprianus de blinddoek eigenhandig voor. Daarna onderging Cyprianus de marteldood’*.

Zo kwam er een einde aan het leven van de bisschop van Carthago. Ook na zijn sterven hebben zijn verhandelingen – korte boekjes over praktische onderwerpen – en zijn brieven veel invloed uitgeoefend. Vooral de grote kerkvader Augustinus heeft hem vaak aangehaald. Maar ook Calvin grijpt nogal eens op Cyprianus terug. En onze oudvaders waren stuk voor stuk ook kenners van de kerkvaders, die zij op hun beurt ook ‘Oudt-vaders’ noemden.

Voor Cyprianus zelf geldt intussen dat hij, zoals hij zelf schreef, *‘langs de smalle Christusweg tot Christus’* mocht gaan. Hij kwam aan op de plaats waarvan Gods Kerk mag zingen: *‘Daar is de vreemdelingschap vergeten, en wij, wij zijn in ’t Vaderland’*.

Ds. A.J.T. Ruis

Van jongs af de Heere vrezen.

De vorige keer zijn we begonnen met de beantwoording van een vraag over de bediening van de heilige doop aan een oudere, die zijn of haar leven lang al trouw kerkelijk meelevend is. Omdat er nog meer vragen daarover zijn, zal ik met leven en welzijn de volgende keer verder gaan met het beantwoorden van de vraag.

Ondertussen kreeg ik weer twee mooie vragen, die ik persoonlijk heb proberen te beantwoorden, maar die ook een plaats mogen krijgen in ons blad om ook anderen daarmee te dienen. De vraag voor nu is naar de uitleg van de uitdrukking ‘van jongs af de Heere vrezen’. We spreken over bijvoorbeeld Timotheus en Johannes de Doper die van jongs af de Heere mochten vrezen. Maar dat zeggen we ook van door genade wedergeboren mensen. Moesten Johannes de Doper en Timotheus niet wedergeboren worden? Ze waren toch ook in zonde ontvangen en geboren? Kortom: wat betekent de uitdrukking: van jongs af de Heere vrezen.

Van Timotheus weten wij dat hij “van kinds af de heilige Schriften geweten heeft”, zoals Paulus zegt in 2 Timotheus 3:15. Met de heilige Schriften wordt het Oude Testament bedoeld. Timotheus is joods opgevoed door zijn grootmoeder Lois en moeder Eunice, 2 Timotheus 1:5. Zijn moeder trouwde met een niet jood, een Griek, zie Handelingen 16:1. Zijn moeder wordt “een gelovige joodse vrouw” genoemd, Als Jodin mocht zij niet met een heiden trouwen. Omdat zij dit toch heeft gedaan moeten wij misschien hieruit opmaken dat zij pas na haar trouwen tot geloof gekomen is. Misschien dat Paulus daarom in 1 Timotheus 1:5 eerst de grootmoeder noemt, Lois, die blijkbaar al eerder tot geloof was gekomen, en daarna zijn moeder, Eunice. Op het moment dat Paulus deze brief schrijft weet hij drie dingen: het geloof, dat is het waar zaligmakend geloof, “heeft in uw grootmoeder gewoond” (als hij dat zo zegt moeten we concluderen dat Lois reeds overleden was), het woont ook in moeder Eunice, dat is twee en ten derde is Paulus “verzekerd dat het geloof ook in u, Timotheus, woont”.

Dat Timotheus van kinds af de heilige Schriften geweten heeft wil op zichzelf niet zeggen dat hij daarom de wedergeboorte niet nodig had, maar we mogen er van uitgaan dat hij al vroeg het nieuwe leven mocht kennen en de Heere vrezen. Als Paulus op zijn zendingsreis weer in Lystre komt is de jonge Timotheus reeds een discipel, zo wordt hij genoemd. Een leerling en volgeling van de Heere. Paulus was al eerder in Lystre geweest, zie Handelingen 14, en

blijkbaar is bij die gelegenheid het zaad van Gods Woord in goede aarde gevallen en is het geloof in de jonge Timotheus geboren. Paulus noemt hem daarom zijn geestelijke zoon.

Dus ook Timotheus moest wederom geboren worden. Dat is het noodzakelijke begin van het vrezen en dienen van de Heere. Wie dus net als hij van jongs af de Heere mag vrezen is al vroeg wedergeboren. Dat de wedergeboorte bij hem had plaats gevonden bleek uit de vruchten. En dat is altijd zo. Over het begin van het nieuwe leven ligt het mysterie van Gods ingrijpen en bovennatuurlijk handelen. De wedergeboorte wordt ons dan ook pas duidelijk uit de vruchten. Het is een werk van de Heere IN ons en ZONDER ons. De Heere gebruikt er wel een middel voor, dat is Zijn Woord, de Schriften. Petrus noemt het Woord “het zaad der wedergeboorte”, 1 Petrus 1:23. Daar staat: “Gij, die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord van God”.

Omdat de wedergeboorte plaats vindt door middel van Woord en Geest kunnen we zeggen dat roeping en wedergeboorte samen vallen. De Heere roept tot het leven en die roep wordt gehoord door hen die dood zijn in de zonden en misdaden.

Zo werd dus ook Timotheus in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren en had hij net als ieder mens nodig van dood levend gemaakt te worden. Wat is het groot als dat al op jonge leeftijd gebeurt en dat we als kind de Heere al mogen vrezen. De Heere vrezen is: Hem lief hebben. Als een vrucht van ervaren liefde van de Heere!

Maar Johannes de Doper dan? Dat is wel een heel bijzonder geval. Anders dan Simson. Van Simson zegt de Heere dat hij “een Nazireer Gods zou zijn van moeders buik af”, Richteren 13:5. Dat wil niet zeggen dat hij wederom geboren ter wereld kwam, maar dat hij al voor de geboorte door de Heere was afgezonderd om Hem als richter te dienen. Ook Simson moest wederom geboren worden en we mogen aannemen dat ook bij hem, net als bij Timotheus, dat wonder al vroeg heeft plaats gevonden. Maar met Johannes de Doper ligt het anders. Van

hem kunnen wij zeggen dat hij reeds in de moederschoot het nieuwe leven kende. Omdat de wedergeboorte een daad van God is kan dat dus ook al in de moederschoot plaats vinden. Ook Johannes moest wedergeboren worden en hij was het al voor zijn natuurlijke geboorte. Ook in zonden ontvangen (uit zondige ouders), maar al vroeg wedergeboren (uit de Heilige Geest). De Heere Jezus behoefde niet wederom geboren te worden, omdat God Zijn Vader was. Maar Johannes moest wel wedergeboren worden, omdat Zacharias zijn vader was. Want wie zal een reine geven uit een onreine?, Job 14:4.

Dat Johannes in de schoot van zijn moeder reeds het nieuwe leven kende (en nog eens, we spreken hier wel van een mysterie) blijkt uit het feit dat het kindeke, nog voor zijn geboorte, “van vreugde

opspringt” in de schoot van zijn moeder, als Maria haar vreugdegroet laat horen, Lukas 1:44. Dit is niet anders dan door de Heilige Geest. De Heilige Geest kan een mens blijkbaar onmiddellijk (zonder middelen te gebruiken) van dood levend maken. Maar Hij werkt in de regel middellijk, en gebruikt het middel van het Woord.

Wie jong is wederom geboren mag dus al van jongs af de Heere in oprechtheid vrezen. Ik denk dat de kleine Samuel daarvan een mooi voorbeeld is. En de vraag die we elkaar eens moesten stellen is: hoeveel kinderen uit uw omgeving kent u die de Heere vrezen?

Ds. K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

Samuel Rutherford, De stem van mijn Liefste, Brieven 2, gebonden, 537 blz., € 39,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 7421.

Dit boek bevat het tweede deel van de brieven van Rutherford. Het zijn de brieven 181- 365 uit de jaren 1637- 1661. De liefde van en tot

Christus staat centraal. Gezien de omstandigheden waarin we verkeren willen we een citaat geven uit brief 216 “Ziekte heeft dit voordeel: ze zorgt ervoor dat de hand van onze vriendelijke Arts en Zijn heilige, zachte vingers onze verdorde en melaatse huid aanraken. Het is een gezegende koorts die Christus bij ons bed haalt. Ik denk dat de vraag van mijn Heere: ‘Hoe gaat het ermee, zieke vriend?’ al mijn pijnlijke nachten waard is.

Ds. J. Mijnders, De veilige Schuilplaats in groot gevaar, Gods weldaden in oorlogstijd, gebonden, 139 blz., € 13,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3032 8.

In dit boek vertelt ds. Mijnders (Geref. Gemeente) over zijn

ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daarna zijn meditatieën opgenomen waarin deze ervaringen ook doorklinken. Toen we in Barendrecht stonden hebben we een en ander uit zijn eigen mond vernomen en nu opnieuw gelezen. In december 1942 vond in Duitsland de geestelijke capitulatie van de auteur plaats. Juist

nu herdacht mag worden dat de bevrijding 75 jaar geleden plaats vond, willen we dit boek bij jong en oud van harte aanbevelen.

B. Hoogwerff, Niet sterven, maar leven, Getuigenissen van Gods kinderen in de Tweede Wereldoorlog, 169 blz., gebonden, € 14,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3026 7. Treffende getuigenissen van Gods kinderen zijn opgenomen. We lezen over Mientje Vrijdag uit Rijssen

die voor de Tweede Wereldoorlog in haar brieven schreef over de komende oordelen van God vanwege de overtreding van Zijn geboden. Toen de oorlog was uitgebroken schreef zij wat ook op onze situatie van toepassing is: “nog geen bukken en schuldig kennen en voor het merendeel geen ware verootmoediging.” Zelf is zij tijdens de oorlog gestorven. Bij het bombardement op Rotterdam werd het huisje van Cornelia de Vries wonderlijk gespaard. We lezen wat de fam. Van Bochove heeft meegemaakt in de oorlog. Ds. J. Kars (1903-1942) stierf voor het vuurpeloton. Alexander Rippe, een bekeerde Jood, kwam terug uit Westerbork. Zo zouden we door kunnen gaan. Lees zelf dit boek over de Tweede Wereldoorlog en wat Gods kinderen daarin hebben meegemaakt.

David Murray, Die zijn het die van Mij getuigen, Tien eenvoudige manieren om Jezus te ontdekken in het Oude Testament, 247 blz., paperback, € 22,50, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 2878.

De auteur doceert Oude Testament

en praktische theologie aan het Puritan Reformed Theological Seminary en is voorganger in de Free Reformed Church in Grand Rapids (VS). In dit boek laat de auteur zien hoe Jezus op elke bladzijde van het Oude Testament aanwezig is: in de schepping, in Gods wet, in de Psalmen, in de profeten, in de Spreuken en op veel meer plaatsen. Een lezenswaardig boek wat stof tot nadenken geeft en nieuwe inzichten biedt. We willen daar een voorbeeld van geven. Hoofdstuk 7 gaat over de schepping en draagt als titel "De planeet van Christus." Op blz. 50 lezen we dat de Vader, de Zoon en de Heilige Geest waren overeengekomen de wereld te verlossen voordat zij de wereld schiepen. "Toen zij de wereld schiepen, hadden Zij het oog al op haar verlossing." Op blz. 52 staat dat de Heere schapen heeft geschapen opdat Hij zondaren zou kunnen leren dat Hij de Goede herder is. "En bedenk dat Jezus zelfs datgene heeft geschapen wat gebruikt zou worden bij Zijn eigen kruisiging. Wat dacht Hij toen Hij bomen maakte, terwijl Hij Zelf op een dag aan een daarvan tussen hemel en aarde zou hangen? Wat dacht Hij toen Hij het metaal maakte waarmee Hij uiteindelijk aan het kruis zou worden genageld? Hij maakte Zelf datgene wat gebruikt zou worden om Hem pijn te doen en Hem te doden. Hij schiep alle hulpstukken van de verlossing."

Ds. A. Moerkerken, Het zaad zal Hem dienen, Gedachten rond het doen van openbare geloofsbelijdenis, 93 blz., gebonden, € 12,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3048 9.

Ds. Moerkerken (Geref. Gemeente), gaat in dit boekje in op diverse vragen rondom de openbare geloofsbelijdenis. Iets daaruit willen wij doorgeven. Op blz. 23 lezen we dat de hoge God nooit genoeg kan nemen met een belijdenis van de voorwerpelijke waarheid als er onder die lippenbelijdenis een onherboren, vijandig hart schuilt. Ook schrijft hij op diezelfde bladzijde erover dat een klem lopen voor God groot zou wezen: "Niet te kunnen en toch niet anders te kunnen dan zich stellen

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 28,00,- per jaar.

Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 32,-per jaar.

Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556

mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. vrijdag 22 mei 2020. Kopij graag binnen donderdag 7 mei 2020.

Coronavirus

Nu we dit schrijven komt er enige versoepeling in de maatregelen die genomen zijn vanwege het coronavirus. We zijn van mening dat die verruiming die op meerdere gebieden geboden zal worden ook moet gelden voor het houden van kerkdiensten. Is het voor u een zaak van gebed?

Koning Willem- Alexander

We willen koning Willem- Alexander en zijn gezin van harte gelukwensen met zijn verjaardag. De Heere geve hem ware wijsheid en ontferme Zich over ons land, volk en vorstenhuis.

Bevrijdingsdag

Vijfenzeventig jaar geleden werd Nederland op 5 mei bevrijd. Moeten we niet eerlijk zeggen dat die vrijheid werd en wordt misbruikt? De Heere werke in en buiten de kerken een terugkeer tot Hem en Zijn Woord.

Hemelvaartsdag

Hemelvaartsdag ligt voor ons. De Heere Jezus Christus, de grote Overwinnaar op dood, graf, duivel, zonde en wereld is ten hemel gevaren. Daar bidt Hij voor Zijn kerk. Van daaruit vergadert Hij al de Zijnen uit alle landen en volkeren door Woord en Geest. Ons gebed zij: 'Uw Koninkrijk kome.'

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

in de weg, door God gewezen." Tevens wijst de auteur erop dat Gods werk doorgaat: Zolang als er de zon is, zal Zijn Naam van kind tot kind voortgeplant worden. Op blz. 78 gaat hij in op het verschil tussen een kerkelijk en een Goddelijk recht om aan het Heilig Avondmaal te gaan.

Ds. J.M.D. de Heer, Bekering, hoe gaat dat? 128 blz., Paperback, €13,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3041 0.

De auteur is predikant van de Gereformeerde Gemeente in Middelburg-Centrum. Een aantal vragen uit de bijlage Puntuit van het Reformatorisch Dagblad is in dit boekje verwerkt. Terecht verwijst de auteur onze jongeren naar Gods Woord

als het gaat over vragen over de bekering. We lezen op blz. 11 "Zoek daarom je antwoorden in het Woord van God. En ook in de preek op zondag, want dan wordt de Bijbel uitgelegd. Die middelen gebruikt de Heere tot bekering (Joh. 5:39; Rom. 10:27)." Op blz. 72 wijst hij op Bijbelse gronden het zogenaamde zondaarsgebed af.

W.J. de Potter, Leiden bij de gratie Gods, Een analyse van Christelijk leiderschap, 253 blz., paperback, € 15,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 1772.

De auteur heeft bedrijfseconomie gestudeerd en heeft bijna 25 jaar voor het bedrijfsleven gewerkt. Hij is nu onderwijsbestuurder van het Hoornbeeck College en het Van Lodenstein College. Het boek geeft een kritische analyse van christelijk leiderschap, biedt tegenwicht aan egoïstisch leidinggeven en hanteert waarden en normen die aan de Bijbel zijn ontleend. Op blz. 91 wordt de opvatting van prof. Baars genoemd: Nederigheid en deemoed horen bij het christelijk leiderschap, Dat betekent niet dat je jezelf laat wegdrukken of dat je je als een voetveeg laat gebruiken. "Het gaat om een deemoedig dienende houding waardoor we werkelijk oog hebben voor de ander. Vanuit dat perspectief gaat het bij het leidinggeven niet om de ander te kleineren, maar om de hele gemeenschap te helpen om te groeien en tot bloei te komen."

VAN STAVEREN

begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
 Telefoon (0032)92230560

*Begrafenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen*

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardeburch 0418 - 65 20 39
--	--	---------------------------------------

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

* Alleen mogelijk op de achterzijde.

Neem contact
op met de
administratie!